

Література

1. Головка Н. І. Поняття і компонентний склад компетентності учня з вибору профільного навчального предмета / Н.І.Головка, Т.А. Борзенкова, О.В. Павловська, Д.О. Пузіков // Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2020 рік . – Київ: Інститут педагогіки НАПН України, Педагогічна думка, 2020. – С. 208–209.
2. Комліченко О.О. Науково-методичне забезпечення підготовки молодших спеціалістів в контексті потреб економіки та суспільства / О.О. Комліченко // Інформаційні технології в освіті, науці та виробництві, 2013, вип. 3(4). – С. 270-276. URL: <http://sbornik.college.ks.ua/downloads/sbornik4/pdf/38.pdf> (дата звернення 06.05.2021 р.).
3. Павловська О.В. Кроки до майбутньої нової профільної школи / О.В. Павловська // Теорія і практика моделювання інноваційного розвитку профільного закладу загальної середньої освіти технічної спрямованості для академічно здібних учнів: збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Київ : Педагогічна думка, 2020. – С. 39–40.
4. Пузіков Д.О. Модель конструювання компетентнісного орієнтованого змісту навчання в старшій школі / Д.О. Пузіков // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Педагогіка. – 2016. – № 2 (4). – С. 63–69.
5. Пузіков Д.О. Прогнозування розвитку загальної середньої освіти: рівень учителя / Д.О. Пузіков // Український педагогічний журнал. – 2018. – № 3. - С. 67–74.

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ

Піддячий Микола Іванович,

доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент
Міжнародної Слов'янської Академії освіти імені Яна Амоса
Коменського, головний науковий співробітник відділу профільного
навчання Інституту педагогіки НАПН України, м. Київ

Розвиток цінностей і формування якостей старшокласників є значущими для розбудови їхньої життєвої і професійної траєкторії. У зв'язку з цим навчально-виховна діяльність освітян і науковців спрямовується на: розроблення та застосування змісту профільної освіти [6, с. 9-27]; формування знань про людину та її діяльність, природу, суспільство, мислення, техніку; креативну діяльність; формування емоційно-ціннісного компоненту та рівнів компетентностей.

Гуманізація профільної освіти передбачає формування таких сутнісних характеристик: зміна освітньої парадигми із знаннєвої на смислову – зміщення пріоритетів освітнього процесу в бік розвитку психічних, фізичних, інтелектуальних, морально-етичних та інших сфер особистості; концентрація зусиль на формуванні культури практичного інтелекту [2, с. 6-9] і вихованні креативної особистості, її індивідуальності і свободи, вільної, самостійно мислячої, здатної приймати усвідомлені рішення; забезпечення необхідних організаційно-педагогічних, морально-психологічних [5, с. 107-110] та інших умов для успішного досягнення зазначеної переорієнтації освітнього процесу.

Зміст освіти спрямовується на розпізнання основ, якостей і мети учіння, а також процесів, які відбуваються навколо суб'єктів взаємодії, забезпечуючи їх знаннями для аналізу і прийняття адекватних рішень в життєвих ситуаціях. У змісті відображаються складові нагромадженого людством соціально-економічного досвіду, який через міжособистісні стосунки, сім'ю, громаду, суспільні інституції передається молодому поколінню як загальноприйнятті і загально визнані засади і цінності, необхідні для формування особистості. Саме через зміст профільної освіти визначається спрямованість навчально-виховного процесу, його пріоритети і характер [1, с. 159].

Розроблення та реалізація розвивального змісту освіти передбачається його гуманізацію: формування духовної, гуманної, креативної особистості на основі інтелектуального (розумового) розвитку; задоволення запитів і інтересів, виявлення і розвитку здібностей особистості. Відношення розумового розвитку особистості та її духовного становлення є важливим не тільки для теорії виховання, а й для доцільної організації виховного процесу [3, с. 32-34].

Профільне навчання враховує збалансованість особистісних і суспільних інтересів та забезпечення індивідуальної орієнтованості освіти через варіативну складову її змісту. Варіативність уможлиблює вибір предметів і курсів, які допоможуть долучитися до певних видів практичної діяльності спрямованої на формування рівнів компетентностей [4, с. 61-63]. Старшокласників потрібно підготувати до рівня свідомого прийняття рішення визначення і сформованості компетентностей для реалізації життєвих планів та побудови кар'єри, на якість якої впливають Вчителі і Наставники засобом змісту профільної освіти.

Література

1. Піддячий В.М. Професійні параметри майбутнього вчителя. Наукові записки. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2013. Вип. СХІІІ (113). С. 156–165.
2. Піддячий М.І. Виховання і розвиток дітей засобами праці. Трудова підготовка в закладах освіти, №3, 2007. С. 6–9.

3. Піддячий М.І. Історичні передумови та теоретичні засади профорієнтації школярів. Педагогіка і психологія, № 3 (52), 2006. С. 29–36.

4. Піддячий М.І. Освіта і наука України у вимірі громадянських суспільств: соціально-професійна орієнтація. Неперервна професійна освіта: теорія і практика, №3/4 (48–49), 2016. С. 59–65.

5. Піддячий М.І. Соціально-професійний розвиток: компетентності старшокласників та студентів. Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи: / [Ред.: Ян Гжесяк, Іван Зимомря, Василь Ільницький]. Конін; Ужгород; Бельско-Бяла; Київ : Посвіт, 2019. Т. VII: Ідентичність і свобода в освіті та науці. С. 107–110.

6. Піддячий М.І. Теоретико-методичні засади підготовки старшокласників до професійної діяльності в умовах профільного навчання: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук: спец. 13.00.02 – Теорія та методика трудового навчання. – Київ, 2010. – 40 с.

ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ УЧНІВ ДОПРОФІЛЬНИХ КЛАСІВ ДО ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Прохоренко Олексій Олексійович,

кандидат психологічних наук, науковий співробітник
відділу інновацій та стратегій розвитку освіти
Інституту педагогіки НАПН України, м. Київ

Поняття психологічної готовності активно вживається у багатьох напрямках психології, однак, єдине загальноприйняте визначення відсутнє. Дослідники намагаються визначити готовність як якість особистості, здатність до діяльності, установку, психічний стан, необхідний для якісного виконання своїх обов'язків.

Готовність учнів допрофільних класів до дистанційного навчання – це готовність до виконання конкретної навчальної діяльності. На нашу думку, готовність – це взаємна відповідність діяльності та її суб'єкта. Щоб визначити ступінь готовності учнів до дистанційного навчання, досліджуємо зміст та діяльність учня. Критерії, за якими можна визначити готовність учнів до дистанційного навчання: мотивація навчання; відповідність мети реальним можливостям учня; відповідальність, цілеспрямованість, систематичність у виконанні завдань; навички самостійної роботи та під керівництвом дистанційного вчителя.

В оцінюванні готовності до навчання в педагогічній психології склався досить сталий підхід. У ньому готовність визначено як багатокомпонентне утворення, й основні розбіжності виникають з питань необхідності та достатності розгляду тих чи інших компонентів. Відомо, що готовність завжди є до чогось, до цілком конкретної діяльності й